स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

कालीगण्डकी गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

बिर्घा, स्याङ्जा

गण्डकी प्रदेश

स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

कालीगण्डकी गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

बिर्घा, स्याङ्जा

गण्डकी प्रदेश

प्राक्कथन

कालीगण्डकी गाउँपालिकाबाट विकासका समग्र पक्षमा हासिल गरेको उपलब्धिको विवरण समावेश गरी आर्थिक बर्ष २०८०/८१ देखि स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशन सुरुवात गरिएको छ । संघीय संरचनाको स्थापनाकालदेखि चालु आर्थिक बर्ष सम्म संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमहरुबाट हाँसिल भएका उपलब्धिहरुलाई तथ्य-तथ्याङ्कमा उतार गरी मापनयोग्य परिसूचकहरु सहितको आर्थिक सर्वेक्षण तयारी आफैमा चुनौतिपूर्ण एवं जटिल कार्य हो । यस्तै बिभिन्न खालका जटिलता र चुनौतिका बाबजुद पनि गाउँपालिकाका बासिन्दाहरुलाई सरकारका काम कार्यबाहीका बारेमा सुसूचित गर्ने उद्देश्यले नयाँ कामको थालनी गरिएको हो ।

यस प्रतिवेदनलाई विश्वनीय बनाउनको लागि तथ्याङ्क संकलनको क्रममा नेपाल सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारका विभिन्न निकायहरुले प्रकाशन गरेका प्रतिवेदनहरुलाई आधार लिईएकोछ । विशेषगरि गाउँपालिकाले किसान सूचिकरण, वास सर्वेक्षण, फेमली प्रोफाइल, भिलेज प्रोफाइल, विद्यालयको इमआईएस, एचएमआईएस जस्ता तथ्याङ्क संकलनका प्राथमिक स्रोत प्रयोग गरी संकलन गरिएको तथ्याङ्कलाई यस सर्वेक्षणमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

गाउँपालिका स्थापना भएपश्चात सडक निर्माण तथा स्तरोन्नति, खानेपानी, कृषि तथा पशुपन्छी विकास, स्वास्थ्य, शिक्षाका क्षेत्रमा नागरिकहरुले अनुभूती गर्ने गरी विकास भएको छ ।बढ्दै गएको शहर केन्द्रित बसाइसराई, वैदेशिक रोजगार जस्ता कारणले स्थानीय आर्थिक विकासमा देखिएका चुनौतिका बाबजुद पनि गाउँपालिकाले नवप्रवर्द्धनमा आधारित उद्यम तथा कृषि विकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरि त्यसप्रति नागरिकको आकर्षण बढाइ उत्पादनमा वृद्धि गर्ने नीति लिएकोछ।

अन्त्यमा, प्रस्तुत आर्थिक सर्वेक्षण कालीगण्डकी गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक तथा सामाजिक स्थितिको सम्बन्धमा जानकारी लिन तथा थप विश्लेषण गर्न चाहने सबै सरोकारवाललाई उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु । आर्थिक सर्वेक्षण तयार गर्ने कार्यमा संलग्न तथ्य, तथ्याङ्क, सूचना उपलब्ध गराई सहयोग गर्नु भएका विषयगत समितिका पदाधिकारी, शाखा तथा वडा कार्यालयका कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु।

असार, २०८१

खिम बहादुर थापा

अध्यक्ष

मन्तब्य

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको चित्रण गर्नको लागि आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत मसान्तसम्मका तथ्याङ्कहरु संकलन, विश्लेषण गरी यस वर्षदेखि आर्थिक सर्वेक्षण प्रकाशनको सुरुवात गरिएको छ । अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय आर्थिक विकास कार्यविधि जस्ता विभिन्न कानुनी प्रावधानहरुमा आर्थिक सर्वेक्षण सभामा पेश गर्ने सकिने भएको ब्यबस्था र सरोकारवाला निकाय, शोधकर्ताहरुलाई गाउँपालिकाले आर्थिक तथा समाजिक क्षेत्रमा हासिल गरेको उपलब्धि प्रस्तुत गर्ने उद्देश्यले स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण २०८०/८१ प्रकाशन गर्न लागिएकोछ।

गाउँपालिकाले पहिलो पटक प्रकाशन गर्न लागेको स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षणमा त्रुटि तथा कमीकमजोरीहरुलाई सके सम्म न्यून गर्न तीनै तहका सरकारी निकायहरु तथा नेपाल राष्ट्र बैंक, विभिन्न संघ संस्था र अन्तर्राष्ट्रिय विकास साझेदारहरुबाट प्रकाशित प्रतिवेदन, बुलेटिन तथा अन्य सामाग्रीहरुलाई समावेश गरिएको छ । प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कका आधारमा चार्ट, तालिका र अनुसूची तयार गरी प्रस्तुत गरिएकोछ ।

चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक सर्वेक्षणमा विगत वर्षको पूर्ण अवधिको आर्थिक समाजिक स्थिति र चालु आर्थिक वर्षको ९ महिनासम्मको समष्टिगत तथा क्षेत्रगत उपलब्धिलाई तुलनात्मक रुपमा विश्लेषण गरिएको छ । गाउँपालिका स्थापना भएको समयदेखि हालसम्म ७ वर्ष अवधिको तथ्याङ्क अभिलेखिकरण तथा अभ्यासको अभावका कारण प्रस्तुत गर्न सकिएको छैन ।आगामि बर्ष बिगतका वर्षहरुको तथ्याङ्क अभिलेखीकरण र संकलन गरि स्थानीय अर्थतन्त्रको अबस्था र प्रबृत्ति बिश्लेषण सहितको स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण तयारी एवं प्रकाशन गरिने छ ।

स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षणलाई थप वस्तुपरक तथा विश्लेषणात्मक बनाउन आधिकारिक तथ्याङ्कहरुको प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ। गाउँपालिकाको कार्यालयले संकलन गर्ने किसान सूचिकरण, वास सर्वेक्षण, विद्यालयको इमिस, स्वास्थ्य संस्थाको एचएमआईएस, फेमली प्रोफाईलबाट प्राप्त तथ्याङ्कहरुलाई आधार लिइएको छ ।

कालीगण्डकी गाउँपालिकाको कार्यालय

२०८१, असार

विषयसूची

प्राक्कथन	
मन्तब्य	
विषयसूची	i
तालिका सूची	ii
चार्ट सूची	iii
कार्यकारी सारांश	iv
१.समग्र आर्थिक स्थिति	१
२. स्थानीय वित्त	३
३. आर्थिक विकास	११
४. सामाजिक विकास	१८
५. पूर्वाधार विकास	२३
६. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	२५
७. सुशासन तथा संस्थागत विकास	२७
तालिकाहरु	३०

तालिका सूची

तालिका २.१: स्थानीय आय विवरण I

तालिका २.२ कालिगणडकी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीक विवरण II

तालिका २.३: राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आयको विवरण III

तालिका २.४: रोयल्टी बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम III

तालिका २.५: नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अवस्था IV

तालिका २.६: गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अवस्था V

तालिका २.७: चालु खर्चको अवस्था V

तालिका २.८: पुँजीगत खर्चको अवस्था X

तालिका ३.१: स्थानीय सडक पूर्वाधारको अवस्था XI

तालिका ३.२: कृषि क्षेत्रको अवस्था XII

तालिका ३.३: पशुपालन क्षेत्रको अवस्था XIII

तालिका ४.१: स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रका सूचकहरु XIV

तालिका ४.२: खेल क्षेत्रको अवस्था XV

तालिका ४.३: शिक्षा क्षेत्रका मुख्य सूचकहरु XVI

तालिका ५.१: भवन, आवास तथा बस्ती विकास अवस्था XVII

तालिका ७.१: वडा कार्यालय सम्बन्धी विवरण XIX

तालिका ७.२: स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन नतिजा XX

तालिका ७.३: वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कनको नतिजा XX

तालिका ७.४: स्थानीय ऐन तथा कानूनको विवरण XXI

चार्ट सूची

चार्ट २.१: आन्तरिक आम्दानी वृद्धि ३

चार्ट २.२: राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आयको अंश ४

चार्ट २.२: रोयल्टी बाँडफाँटबाट प्राप्त रकम ६

चार्ट २.४: नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण(रू. लाखमा) ६

चार्ट २.५: गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण ८

चार्ट २.६: चालु खर्चको अवस्था ९

चार्ट २.७: पूजींगत खर्चको अबस्था १०

चार्ट ३.१: स्थानीय सडक पूर्वाधारको अवस्था १२

चार्ट ३.२: कृषि क्षेत्रको अवस्था १६

चार्ट ४.१: स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रका सूचकहरु १८

चार्ट ५.१: भवन, आवास तथा बस्ती विकास अवस्था २३

चार्ट ७.१: स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन नतिजा २८

चार्ट ७.२: वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कन नतिजा २९

कार्यकारी सारांश

१. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आर्थिक वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा) ३.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ ।त्यसैगरि, आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन (कुल मूल्य अभिवृद्धि) क्रमश: ३.०५ प्रतिशत र ३.७५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ ।

२. कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आन्तरिक राजश्व परिचालन रु १ करोड ६ लाख हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. ६६ लाख ८ हजार (६२.३ प्रतिशत) मात्र राजश्व संकलन भएको छ ।

३. चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा राजश्व बाँडफाँडबाट रु ८ करोड ३४ लाख राजस्व संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा चालु बर्षको चैत मसान्तसम्म रु. ५ करोड ५ लाख (६०.६ प्रतिशत) प्राप्त भएकोछ । विद्युत रोयल्टीबाट चालु आर्थिक वर्षमा रु ५ करोड प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा सो भन्दा बढी रु ५ करोड २८ लाख प्राप्त भएको छ

४. चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. ३५ करोड ३६ लाख वित्तीय हस्तान्तरण हुने अनुमान रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु २१ करोड ६ लाख (५९.५ प्रतिशत) वित्तीय हस्तान्तरण भएको छ ।

५. चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. ३७ करोड ४६ लाख चालु खर्च हुने अनुमान रहेकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. २२ करोड ११ लाख अर्थात ५९.०२ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

६. चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. २२ करोड ४२ लाख पुँजीगत खर्च अनुमान गरिएकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म रु ७ करोड ८० लाख अर्थात ३४.८ प्रतिशत खर्च भएको छ

७. आर्थिक वर्ष २०७९/८० सम्म कालोपत्रे सडक कुल ६६ कि.मी. रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्ममा ६८ कि.मी. पुगेको छ । त्यसैगरि, गत आर्थिक वर्षसम्म ग्राभेल सडक कुल २४ कि.मी. र धुले सडक कुल १४० कि.मी रहेकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म क्रमश २६ कि.मी. र १४४ कि.मी पुगेकोछ । गाउँपालिका क्षेत्रमा ३० मिनेटको दूरीमा यातायातमा पहुँच पुगेको जनसंख्या शत प्रतिशत रहेको छ ।

८. बाह्रै महिना सञ्चालनमा रहेका सिँचाई आयोजना १० रहेको छ । विर्घाटार लिफ्टिङ्ग सिँचाई योजना सम्पन्न भई करिब १२० रोपनी जग्गामा सिँचाई सुविधा उपलब्ध भएको छ ।

९. चालु आर्थिक वर्षसम्म कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारीहरुको कुल शेयर पुँजी रु. ११ करोड ६५ लाख र बचत पुँजी रु. ७ करोड ८९ लाख रहेको छ । कुल शेयर सदस्य ३९९५ मध्ये पुरुष शेयर सदस्य १७२० जना र महिला शेयर सदस्य २२७५ जना रहेका छन् । सहकारी, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने व्यक्तिको संख्या १२ हजार ७६ पुगेको छ । करिब ७० प्रतिशत घर परिवारले बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता खोलेको अनुमान छ ।

१०. राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिका भित्र कुल बेरोजगारी ४५.७ प्रतिशत र आर्थिक क्रियाकलाप संलग्न जनसंख्या ३१.५ प्रतिशत रहेको छ । औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा ३० प्रतिशत रहेको छ ।

११. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत प्राप्त गरेको रोजगार दिन गत आर्थिक वर्षमा ७४४२ दिन रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ११६० दिन रहेकोछ ।

१२. नयाँ दर्ता भएका व्यवसाय गत आर्थिक वर्षमा ३७ वटा रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म २४ वटा थप भएका छन् ।

१३. गत बर्ष र चालु आर्थिक वर्षको चेत्र सम्ममा १५ मे.ट. फूल उत्पादन, ४९ मे.ट कागती उत्पादन र आधुनिक कृषि प्रणालीमा दक्षता प्राप्त गरेका कृषक ५० प्रतिशत पुगेको छ ।

१४. चालु आर्थिक वर्षमा ४१५ कृषकलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा ५८०० किलोग्राम गौतम जातको गहुँको बिउ उपलब्ध गराइएको छ। त्यसैगरि, ७५० कृषक परिवारले ५ हजार किलो मकैको विउ ५० प्रतिशत अनुदानमा प्राप्त गरेका छन् ।

१५. गाई, भैसी पालनबाट दैनिक सरदर ३,००० लिटर दुध उत्पादन हुने गरेकोछ। हेफरसँग साझेदारीमा २२ वटा विभिन्न कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी क्रियाकलापहरु सञ्चालनमा रहेका छन् ।

१६. गाउँपालिकाबाट मापदण्ड पुगेका २९० घर-परिवारले इन्डक्सन चुल्हो प्रापत गरेको छन् । गाउँपालिका भित्र ४७० वटा गोबर ग्यास प्लान्ट सञ्चालनमा रहेका छन् । १०० वटा सडक बत्ति, २४ वटा सौर्य सडक बत्ती जडान गरिएकोछ ।२० युनिट सम्म विद्युत उपयोगमा अनुदान प्राप्त गर्ने परिवार संख्या ४७५७ रहेको छ ।

१७. आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा दुई वर्ष मुनिका कम तौल हुने बालबालिका संख्या २५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म घटेर ६ प्रतिशत पुगेकोछ ।

१८. गत आर्थिक वर्षमा ४६७३ घर परिवारले स्वास्थ्य बीमा गरेकामा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ४४०० घर परिवारको स्वास्थ्य बीमा भएकोछ ।

१९. आधारभूत तहको खानेपानी ९० प्रतिशत घर परिवारमा उपलब्ध भएको छ । स्वच्छ खानेपानीमा पहुँच हुने परिवारको संख्या ८० प्रतिशत पुगेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा नयाँ र पुराना गरी ३८ वटा खानेपानी योजनाहरु सञ्चालनमा रहेकाछन् ।

२०. चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म संस्थागत क्षमता विकास तालिम हासिल गरेका महिलाको संख्या ६५६ जना रहेको छ । ५०० जनाले जेष्ठ नागरिक सहायक सामग्री प्राप्त गरेका छन् । साथै, २५ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सहायक सामग्री वितरण गरिएको छ ।

२१. गत आर्थिक वर्षमा जन्मदर्ता भएका बालबालिका संख्या ६६० रहेकमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ४२७ रहेको छ । गत आर्थिक वर्षमा व्यक्तिगत घटना दर्ता संख्या १३४९ रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ८६६ रहेको छ ।

२२. यस गाउँपालिकामा विद्यालयमा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थी संख्या ३६०१ रहेको छ ।जसमध्ये, छात्राको संख्या १७१३ र छात्रको संख्या १८८८ रहेको छ । सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक ११८, बाल शिक्षक ३६, विद्यालय सहयोगी कर्मचारी ३६ र विद्यालय सहायक कर्मचारी ११ जना कार्यरत रहेको छन् ।

२३. आर्थिक बर्ष २०७९/८० मा स्थानीय तहको संस्थागत क्षमत स्व-मूल्याङ्कनमा यस गाउँपालिकाको प्राप्ताङ्क ६८.७ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षमा सुधार भई ८६.१ पुगेको छ।

१.समग्र आर्थिक स्थिति

अन्तराष्ट्रिय आर्थिक स्थिति

१.१ अन्तराष्ट्रिय मुद्रा कोषका अनुसार सन् २०२४ को विश्व अर्थतन्त्र-विचलनका बिच लचिलो प्रभावसहित-सुस्त तर दीगो हुने अनुमान रहेको छ । विश्वव्यापी महामारीको परिणामले आपूर्ति श्रृङ्खलामा पुर्याएको क्षति, रुस-युक्रेन बीचको युद्धले सृजना गरेको विश्वव्यापी उर्जा र खाद्यान्नको अभाव, मुद्रास्फितिको वृद्धि जस्ता कारणले विश्व अर्थतन्त्रलाई पारेको संकुचनका बीच विश्व आर्थिक वृद्धि दर सन् २०२४ मा ३.१ प्रतिशत हुने अनुमान रहेको छ । मुद्रा स्फिति ५.९ प्रतिशत बाट ४.५ प्रतिशतमा झर्ने अनुमान रहेको छ ।

नेपालको आर्थिक स्थिति

आर्थिक वृद्धि

१.२ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा आर्थिक वृद्धिदर (आधारभूत मूल्यमा) ३.८७ प्रतिशत रहने अनुमान छ । कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको योगदान क्रमश: २४.१ प्रतिशत, १३.० प्रतिशत र ६२.९ प्रतिशत रहने अनुमान छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कृषि र गैरकृषि क्षेत्रको उत्पादन (कुल मूल्य अभिवृद्धि) क्रमश: ३.०५ प्रतिशत र ३.७५ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ ।

मूल्य स्थिति

१.३ आर्थिक वर्ष २०८०/८१मा वार्षिक औषत उपभोक्ता मुद्रास्फिति ५.९२ प्रतिशत रहने अनुमान छ । चालु आर्थिक वर्षको ९ महिनासम्म मुद्रास्फीति अघिल्लो वर्षको सोही अवधिको तुलनामा कम रहेकोछ । २०८० साल चैतसम्ममा वार्षिक बिन्दुगत उपभोक्ता मुद्रास्फीति ४.६१ प्रतिशत रहेकोछ ।

उपभोग

१.४ चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल उपभोगको अंश ९२.४ प्रतिशत रहने अनुमान रहेकोछ । गत वर्ष ६.५ प्रतिशले बढेको कुल उपभोग चालु आर्थिक वर्ष ६.४ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान छ ।

बचत

१.५ गत आर्थिक वर्ष कुल गार्हस्थ्य बचत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ७.४ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ७.६ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ । आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल राष्ट्रिय बचत कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ३६.१५ प्रतिशत रहने अनुमान छ ।

लगानी

१.६ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल लगानी गत वर्षको तुलनामा २.८ प्रतिशतले बढेर रु १७ खर्ब ४१ अर्ब ४८ करोड पुग्ने अनुमान छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुल स्थिर लगानी कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको २५.१ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ०.६ प्रतिशत बिन्दुले घटेर २४.५ प्रतिशत हुने अनुमान छ ।

प्रतिव्यक्ति आय

१.७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रति व्यक्ति कुल राष्ट्रिय आय (प्रचलित मूल्यमा) अमेरिकी डलर १३८९ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस्तो आयमा सीमान्त वृद्धि भई अमेरिकी डलर १४३४ पुग्ने अनुमान छ ।

सार्वजनिक वित्त

१.८ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को ९ महिनासम्ममा नेपाल सरकारको चालु खर्च रु ६४४ अर्ब ३ करोड, पुँजीगत खर्च रु ९७ अर्ब ३८ करोड र वित्तीय व्यवस्था खर्च रु १६७ अर्ब ९९ करोड गरी नेपाल सरकारको कुल खर्च रु ९०९ अर्ब ३९ करोड रहेको छ । सरकारी खर्च गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३.६ प्रतिशतले घटेको छ ।

१.९ चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को ९ महिनासम्ममा नेपाल सरकारको कुल राजश्व परिचालन रु ७४८ अर्ब ४ करोड भएको छ । गत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा चालु आर्थिक बर्षमा राजश्व परिचालन ९.४ प्रतिशतले बढेकोछ ।

१.१० नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को ९ महिनासम्म रु. १७६ अर्ब आन्तरिक ऋण र रु. ६२ अर्ब ९४ करोड बाह्य गरी कुल रु २३८ अर्ब ९४ करोड ऋण परिचालन गरेको छ ।

२. स्थानीय वित्त

स्थानीय आय

२.१ गाउँपालिकामा आर्थिक वर्ष २०८० चैत मसान्त सम्म कुल राजश्व अनुमानको ६२.३ प्रतिशत राजस्व परिचालन भएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा आन्तरिक राजश्व परिचालन रु १ करोड ६ लाख हुने अनुमान गरिएकोमा चालु वर्षको चैत मसान्त सम्म रु. ६६ लाख ८ हजार मात्र राजश्व संकलन भएको छ । चालु आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा ८३.० प्रतिशत आन्तरिक राजश्व परिचालन हुने अनुमान रहेको छ । आर्थिक बर्ष २०७९/८० को असार मसान्त सम्म आन्तरिक आम्दानी अनुमानको ८३.५ प्रतिशत रहेको थियो ।

२.२ आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी रु ४६ लाख ७३ हजार रहेकोमा गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु ८६ लाख १ हजार रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ देखि कार्यान्वयन भएको संघीय संरचनाअनुसार कालीगन्डकी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीमा खसै बृद्धि हुन सकेको छैन् ।आर्थिक वर्ष २०७६/७६ मा ४३.५ प्रतिशतले बढेको आन्तरिक आम्दानी घट्दै गई आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा ८.२ प्रतिशतले कमी हुन गएको छ । आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सुधार भई अघिल्लो वर्षको तुलनामा २९.० प्रतिशतले बृद्धि भएको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

२.३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा भूमिकर / मालपोत कर रु. ८ लाख संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा रु ७ लाख ८ हजार मात्र संकलन भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा भूमिकर / मालपोत कर रु ८ लाख २४ हजार अनुमान गरिएकोमा चैत मसान्तसम्म रु. ११ लाख २१ हजार उठेको छ । चालु आर्थिक वर्षको नौ महिना सम्म अनुमान गरेको भन्दा रु २ लाख ९७ हजार बढी कर संकलन बएको छ । गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सेवा सुविधा लिनको लागि सुरुमा अनिवार्य कर तिर्नु पर्ने बाध्यात्मक ब्यबस्था गरेको र राजश्व लेखांकन गर्न सुत्र प्रणालिको प्रयोग जस्ता कारणले सम्पत्ति, भूमीकर मालपोतको अनुमानित लक्ष्य भन्दा बढी राजस्व परिचालन भएको छ ।

राजश्व बाँडफाँड

२.४ कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई राजश्व बाँडफाँटबाट आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु ८ करोड ५१ लाख प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा रु ६ करोड ७८ लाख प्राप्त भएको थियो। जुन अनुमान गरे भन्दा रु १ करोड ७३ लाख कमी (२०.४ प्रतिशतले कमी) हो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु ८ करोड ३४ लाख राजस्व प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक बर्षको चैत मसान्तसम्म रु ५ करोड ५ लाख प्राप्त भएको छ । जुन अनुमान गरिएको रकमको ६०.६ प्रतिशत हो ।

चार्ट २.२: राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आयको अंश

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

२.५ प्रदेश सरकार र गाउँपालिकाबीच बाँडफाँड हुने घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर गत आर्थिक गत आर्थिक वर्षमा रू. ४ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा रु. ३ लाख ६० हजार प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थि वर्ष २०८०/८१ मा रु. ४ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चैत मसान्तसम्म रु. ५ लाख ३६ हजार प्राप्त भएकोछ । जुन अनुमान गरेको भन्दा ३३.२ प्रतिशतले बढी हो।

२.६ मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तशुल्कबाट बाडफाँड भई प्राप्त हुने राजस्व रकम गत आर्थिक वर्षमा रु. ७ करोड ९२ लाख अनुमान गरिएकोमा रु. ६ करोड २४ लाख प्राप्त भएको थियो जुन अनुमान गरिएको रकमको ७८.८ प्रतिशत हो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. ७ करोड ७६ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चालु बर्षको चैत मसान्तसम्म रु ४ करोड ५५ लाख अर्थात ५८.६ प्रतिशत प्राप्त भएकोछ ।

२.७ गत आर्थिक वर्षमा सवारी साधान कर रु. ४८ लाख ८४ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा रु. ५० लाख ४१ हजार प्राप्त भएको थियो । सवारी साधान कर लक्ष्यको तुलनामा १०३.२ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा रु. ५४ लाख २७ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चालु बर्षको चैत मसान्त सम्म रु. ४५ लाख २० हजार प्राप्त भएको छ। जुन अनुमानित रकमको ८३.३ प्रतिशत हो ।

२.८ दहत्तर बहत्तरको बिक्रीबाट प्राप्त हुने आय गत आर्थिक वर्षमा रु ७ लाख अनुमान गरिएकोमा आम्दानी प्राप्त भएको थिएन । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा समेत दहत्तर बहत्तरको बिक्रीबाट राजस्व प्राप्त शून्य रकम अनुमान गरिएको छ । सर्वोच्च अदालतले कालीगण्डकी नदीबाट दहत्तर बहत्तर उत्खन्न गर्न रोक लगाएको र आधीखोला नदीको एउटा घाट आय ठेक्कामा जान नसकेको हुँदा आम्दानी प्राप्त नहुने अनुमान रहेको छ ।

रोयल्टी बाँडफाँड

२.९ कालीगण्डकी गाउँपालिकाले रोयल्टी बाँडफाँड अन्तर्गत विद्युत रोयल्टी र वन रोयल्टी वापतको रकम प्राप्त गर्दछ । कालीगण्डकी जलविद्युत आयोजनाबाट हुने १४४ मेगावाट उत्पदान अनुसार प्राप्त हुने विद्युत रोयल्टी गत आर्थिक वर्षमा रु. ५ करोड अनुमान गरेकोमा रु ४ करोड ९१ लाख प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा रु ५ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा सो भन्दा बढि रु ५ करोड २८ लाख प्राप्त भएको छ । त्यसैगरि, वन रोयल्टी रु ७ हजार ९ सय २७ प्राप्त भएको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण

२.१० कालीगण्डकी गाउँपालिकाले नेपाल सरकारबाट वित्तिय समानिकरण, शसर्त, विशेष र समपुरक गरी चार किसिमको अनुदान प्राप्त गर्ने गरेकोछ । गत आर्थिक वर्षमा रु ४२ करोड ३० लाख वित्तीय हस्तान्तरण हुने अनुमान गरिएमा रु ३८ करोड ५१ लाख अर्थात ९१.१ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. ३५ करोड ३६ लाख वित्तीय हस्तान्तरण हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म वित्तीय हस्तान्तरण बाट रु २१ करोड ६ लाख(५९.५ प्रतिशत) प्राप्त भएको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

२.११ गत आर्थिक वर्ष समानीकरण अनुदान मार्फत वित्तीय हस्तान्तरण हुने कुल रकमको ९२.५ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म समानिकरण अनुदान अनुमान गरिएको रकमको ५५.७ प्रतिशत प्राप्त भएको छ ।

२.१२ नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने चालु र पुँजीगत सशर्त अनुदान गत आर्थिक वर्ष रु २७ करोड ३७ लाख अनुमान गरिएकोमा रु २४ करोड ४३ लाख प्राप्त थियो । जुन अनुमान गरिए भन्दा १०.७ प्रतिशत न्यून प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा चालु र पुँजीगत शसर्त अनुदान रु २१ करोड ७१ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु १४ करोड २३ लाख प्राप्त भएकोछ । जुन अनुमान गरिएको रकमको ६५.५ प्रतिशत हो ।

२.१३ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्यूघाँ लिफ्टिङ सिँचाई आयोजना र वडा नं ३ को स्वास्थ्य चौकी निर्माणको लागि रु २ करोड विशेष अनुदान पूँजीगत प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा रु १ करोड ९६ लाख प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु ५० लाख विशेष अनुदान पूँजीगत प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म सो योजनाको लागि कुनै पनि रकम प्राप्त भएको छैन ।

२.१४ विशेष अनुदान चालु अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कुनै पनि योजना नरहेको र चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा पोषण कार्यक्रमको लागि रु १ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु २० लाख प्राप्त भएकोछ ।

२.१५ समपुरक अनुदान अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा दुई वटा योजनाको लागि रु २ करोड विनियोजन भएकोमा रु २ करोड नै प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु १ करोड ५० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा २०८० साल चैत मसान्तसम्म रु. १ करोड २५ लाख मात्र प्राप्त भएको छ ।

गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरण

२.१६ कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई गण्डकी प्रदेश सरकारबाट समानीकरण, विशेष, समपूरक र सशर्त अनुदान प्राप्त हुने गरेकोछ । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण अनुदान रु. २ करोड ३२ लाख रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. १ करोड ४६ लाख अर्थात ६२.९ प्रतिशत प्राप्त भएको छ । गत आर्थिक वर्षमा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय हस्तान्तरण अनुदान अनुमान

गरेको रु २ करोड ९८ लाख मध्ये रु २ करोड ८३ लाख अर्थात ९४.९ प्रतिशत प्राप्त भएको थियो ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

२.१७ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १ करोड २९ लाख अनुमान गरिएकोमा रु. १ करोड ६ लाख प्राप्त भएको थियो । जुन कुल प्राप्त हुने अनुदान भन्दा १७.८ प्रतिशतले कम हो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. १ करोड २२ लाख वित्तीय समानीकरण अनुदान हस्तान्तरण हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मासन्त सम्म रु. ९१ लाख ७८ हजार अर्थात ७५.२ प्रतिशत हस्तान्तरण भएको छ ।

२.१८ गत आर्थिक वर्ष पुँजीगत तर्फ विशेष अनुदान रु. ५० लाख प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा सत प्रतिशत प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा रु. ५० लाख अनुमान गरिएकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. २५ लाख प्राप्त भएको छ ।

२.१९ प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरण हुने समपुरक अनुदान गत आर्थिक बर्षमा रु. १ करोड २६ लाख प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा सत प्रतिशत प्राप्त भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा रु. ६० लाख प्राप्त हुने अनुमान रहेकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. ३० लाख प्राप्त भएको छ ।

स्थानीय खर्च

२.२० कालीगण्डकी गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्षको चालु खर्च रु. ३७ करोड ९७ लाख अनुमान गरिएकोमा रु. ३१ करोड ३८ लाख खर्च भएको थियो । जुन कुल चालु खर्चको ८२.६ प्रतिशत हो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. ३७ करोड ४६ लाख चालु खर्च अनुमान गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. २२ करोड ११ लाख अर्थात ५९.०२ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

चार्ट २.६: चालु खर्चको अवस्था

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

२.२१ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा रु. ३१ करोड ९८ लाख पुँजीगत खर्च अनुमान गरिएकोमा रु. २४ करोड ८२ लाख अर्थात ७७.६ प्रतिशत खर्च भएको थियो । चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा रु. २२ करोड ४२ लाख पुँजीगत खर्च अनुमान गरिएकोमा २०८० चैत मसान्तसम्म रु ७ करोड ८० लाख अर्थात ३४.८ प्रतिशत खर्च भएको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

स्थानीय खर्चका चुनौतिहरु

२.२२ विकास निर्माणको क्षेत्रमा पुँजीगत खर्ष बढाउदै जाने नीति लिएता पनि चालु खर्चलाई निश्चित सीमाभित्र राख्ने काम चुनौतिपूर्ण रहेको छ । आन्तरिक खर्च धान्न सक्ने गरी राजश्व परिचालन गर्न सकिएको छैन । सर्वोच्च अदालतको आदेशले नदीजन्य पदार्थको उत्खन्न रोक्का गर्दा आन्तरिक राजश्वमा परिचालनमा कमी हुन गएको छ ।

३. आर्थिक विकास

स्थानीय सडक पूर्वाधारको अवस्था

३.१ भैरहवा - पोखरा जोड्ने सिद्धार्थ राजमार्गको मुख्य सडकबाट कालीगण्डकी गाउँपालिकाको सीमाना १२ कि.मी टाढा रहेकोमा कालीगण्डकी "A" जलविद्युत परियोजना जोडने जिरो — आँधीमुहान सडकले गाउँपालिकाको वडा नं ५, ६ र ७ मा पक्की सडकको पहुँच बिस्तार भएको छ ।

३.२ भारतको सीमा नाका त्रिवेणीधाम देखि चीन (तिब्बत) को सीमाना कोराला नाका जोड्ने कालिगण्डकी करिडोर सडकसम्मको पँहुचको लागि गाउँपालिकाले २ वटा मोटरेवल पुल निर्माण गरि सञ्चालनमा ल्याएको छ भने ५ वटा पुल निर्माणका क्रममा रहेका छन्।

३.३ सडक तथा यातायातको क्षेत्रमा संघ तथा प्रदेश संग साझेदारी र सहकार्य गरिएको छ। गाउँपालिकाको ७ वटै वडामा यातायातको पहुँच पुग्नेगरी बाह्मासे सडक निर्माण भैइसकेको छ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुल पक्की सडकको लम्बाई ६८ कि.मी. रहेको छ । गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कुल ९ वटा झोलुङ्गे पुल सञ्चालनमा रहेका छन् । काठमाडौं, पोखरा, बुटवल, तम्घास, कुस्मा, बागलुङ, बेनी, जोमसोम जानको लागि दैनिक रुपमा साना-ठूला सवारी साधनबाट यातायात सुविधा उपलब्ध रहेका छन् ।

३.४ गत आर्थिक वर्षमा सडक घनत्व २.९८ प्रति वर्ग कि.मी. रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्ममा ३.९८ पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षमा कालोपत्रे सडक कुल ४६ कि.मी. रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्ममा ४८ कि.मी. पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षमा कुल २४ कि.मी. ग्राभेल सडक रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्ममा २६ कि.मी. पुगेकोछ । त्यसैगरि, गत आर्थिक वर्षमा १४० कि.मी कच्ची धुले सडक रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म १४४ कि.मी पुगेकोछ । पक्की र कच्ची सडक गाउँपालिका क्षेत्रमा वसोचास गर्ने सबै नोगरिकहरुलाई ३० मिनेटको दूरीमा सडक यातायातमा पहुँच पुगेको छ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

सिँचाईको अवस्था

३.५ कालीगण्डकीको पानीले गाउँपालिका भित्रका खेतीयोग्य जमिन, फाँट, टार सिँचाई गर्ने नीति अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७९/८० र चालु आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा गरी चार वटा लिफ्टिङ सिँचाई योजनाहरुको ठेक्का सम्झौता भई निर्माणको क्रममा रहेकाछन् । टङ्लेहवा लिफ्टिङ सिँचाई, प्यूघा लिफ्टिङ सिँचाई, बारीचौर लिफ्टिङ् सिँचाई र मिर्मी फाँट लिफ्टिङ् सिँचाई आयोजनाहरुमा इनार, ट्की, पाइपलाईन, हाइटेसन लाइन निर्माणको कामहरु भइरहेकोछन् । बिर्घाटार लिफ्टिङ्ग सिँचाई योजना सम्पन्न गरी करिब १२० रोपनी जग्गामा सिँचाई सुविधा उपलब्ध भएको छ । कुल खेतीयोग्य भूमिमध्ये वर्षैभरी सिँचाई सुविधा उपलब्ध भूमि गत आर्थिक वर्ष सम्ममा ३१५ हेक्टर रहेको मा चालु आर्थिक वर्ष को चैत मसान्तसम्मा ३२० हेक्टर पुगेको छ । बाह्रै महिना सञ्चालनमा रहेका सिँचाई आयोजना संख्या १० पुगेको छ

बैंक तथा वित्तीय संस्था

३.६ कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र ३ वटा बैंक, २६ वटा सहकारी, ३ वटा लघु वित्त सञ्चालनमा रहेका छन् । सहकारी मध्ये गाउँपालिकाबाट सम्बन्धन प्राप्त १३ वटा,

प्रदेशबाट सम्बन्ध प्राप्त ३ वटा, उत्पादनमूलक सहकारी ९ वटा र महिला सहकारी १ वटा रहेका छन् ।

३.७ आर्थिक कारोबारमा बैंकको प्रयोग गर्ने जनसंख्यामा वृद्धि भएको छ । गाउँपालिकाले गर्ने भुक्तानीमा बैंकिङ् प्रणालीलाई अनिवार्य बनाएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा सबै वडामा आर्थिक सचेतना कक्षा सञ्चालन गरिएको छ । १२ वटा सहकारीलाई कोपोमिसमा सहजीकरण गरिएको छ ।

३.८ चालु आर्थिक वर्षसम्ममा पालिकाभित्र संचालित सहकारीहरुको कुल शेयर पुँजी रु. ११ करोड ६५ लाख र बचत पुँजी रु. ७ करोड ८९ लाख पुगेको छ । कुल शेयर सदस्य ३९९५ मध्ये पुरुष शेयर सदस्य १७२० जना र महिला शेयर सदस्य २२७५ जना रहेका छन् । सहकारी, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता खोलि कारोवार गर्ने व्यक्तिको संख्या १२ हजार ७६ पुगेको छ । करिब ७० प्रतिशत घर परिवारमा बैंक तथा वित्तीय पहँच पुगेको अनुमान छ ।

लघु घरेलु तथा साना उद्योग

३.९ गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम अन्तर्गत क्षमता स्तअभिबृद्धिको लागि कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा न. २ को लसर्घामा सिलाई कटाई तालिम सञ्चालन भएको छ।उक्त तालिममा ८ जना महिलाहरुको सक्रिय रुपमा सहभागिता रहेको छ ।

३.१० संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट सञ्चालित नवप्रवर्तनमा आधारित स्थानीय आर्थिक विकास कार्यक्रममा देश भरिका ७५३ वटा स्थानीय तहहरु मध्ये १०४ वटा स्थानीय तहहरु छनौट भएका छन् । कालीगण्डकी गाउँपालिका तोकिएका मापदण्डहरु पुरा गरी छनौट भएको छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत पहिलो चरणमा ६ वटा वडामा आर्थिक सचेतना कक्षा सञ्चालन गरि २६५ जना सहभागीहरु लाभान्वित भएका छन् ।

३.११ गाउँपालिका भित्रका उद्यमीहरुद्वारा उत्पादित विभिन्न कृषि सामाग्री,प्याकेजिङ्,हस्तकलाका सामाग्रीहरुको प्रदर्शनि गराई उत्कृष्ट उत्पादन गर्ने उद्यमीलाई ४ वटा विधामा पुरस्कृत गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा ५७ जना उद्यमीबट सामाग्री प्रदर्शन गरिएको थियो ।

औद्योगिक ग्राम

३.१२ कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं. ५ भपेङ्गमा औद्योगिक ग्रामको लागि रु. १६ करोड लागत इस्टिमेट सहितको डिपिआर तयार गरी जग्गा व्यवस्थापन, प्रशासकीय भवन, विद्युत प्रसारण, घेराबार, पहुँच मार्ग,ट्रस निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छन् । कालीगण्डकी करिडोर

र शालिग्राम करिडोरको सडकको पहुँचमा पर्ने हुँदा कच्चा पदार्थ आयात र उत्पादित सामाग्री बिक्रीको लागि यो औद्योगिक ग्रामको निर्माण सम्पन्न पछि उद्योग सञ्चालन गर्न सहज हुनेछ ।

सीप विकास

३.१३ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा सीप विकास सम्बन्धी औपचारिक तालिम हासिल गरेको संख्या ३६५ रहेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा ७३१ जनालाई विभिन्न सीप मूलक तालिम प्रदान गरिएको छ । गत वर्षमा लक्षित वर्गका २५५ जना व्यक्तिहरुलाई सीपमूलक तालिम प्रदान गरिएको थियो।

श्रम तथा रोजगारी

३.१४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार यस गाउँपालिका कुल बेरोजगारी ४५.७ प्रतिशत र आर्थिक क्षेत्रमा रोजगारी ५४.३ प्रतिशत रहेको छ । औपचारिक क्षेत्रको हिस्सा ३० प्रतिशत रहेको छ । दर्ता भएका कुल बेरोजगार व्यक्ति संख्या गत आर्थिक वर्षमा ७४२ रहेकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म ५१५ जना रहेका छन् । न्यूनतम रोजगारी प्राप्त गरेका सूचीकृत बेरोजगारहरुको संख्या गत आर्थिक वर्षसम्मको उपलब्धि ८१ जना रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म २५ जना रहेको छ ।

३.१५ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत सञ्चालित योजना गत आर्थिक वर्षमा १७ वटा रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा २१ वटा रहेका छन् । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत प्राप्त गरेको रोजगार दिन गत आर्थिक वर्षमा ७४४२ दिन रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ११६० दिन रहेकोछ । रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत गत वर्ष ८५.३ प्रतिशत खर्च भएको थियो भने चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म १४.६ प्रतिशत खर्च भएकोछ । रोजगार प्राप्त गरेको औषत दिन गत आर्थिक वर्षमा ९२ दिन रहेको थियो भने चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ४६ दिन रहेको छ ।

३.१६ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनको लागि संघीय सरकार र गाउँपालिकाले गत आर्थिक वर्षमा रु १ करोड ५० लाख बजेट विनियोजन गरेकोमा रु. १ करोड ३८ लाख खर्च भएको थियो । चालु आर्थिक वर्षमा रु.१ करोड १३ लाख विनियोजन भएकोमा चालु वर्षको चैत मसान्तसम्म रु. ७ लाख ८९ हजार खर्च भएको छ ।

व्यवसाय दर्ता

३.१७ कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र वडा कार्यालय र गाउँपालिकाको कार्यालयमा वार्षिक रुपमा नयाँ दर्ता भएका व्यवसायको संख्या गत आर्थिक वर्षमा ३७ वटा रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म २४ वटा थपिएको छन् । गत आर्थिक वर्षमा व्यवसाय दर्ताबाट रु १८ हजार ५ सय राजश्व प्राप्त भएकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म रु १५ हजार ५ सय प्राप्त भएकोछ ।

वाणिज्य र बजार अनुगमन

३.१८ कालीगण्डकी गाउँपालिकाको मुख्य बजार केन्द्रहरु वडा नं. ७ को मिर्मी बजार, वडा नं. ६ को छाप र वडा नं ५ को जैपते हुन । वडा नं ७ मा २६ वटा थोक तथा किनारा पसल, ११ वटा कपडा पसल, २ वटा हार्डवेयर पसल, २ वटा भाडा पसल, ४ वटा सुन चाँदी पसल, २२ वटा रेष्टुरेन्ट, ७ वटा होटल, २ वटा इलेक्ट्रिक पसल, ३ वटा औषधी पसल, ३ वटा फर्निचर व्यवसायहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । बजार व्यवस्थापनको लागि मिर्मी बजार व्यवस्थापन समिति सञ्चालनमा रहेकोछ ।

३.१९ गाउँपालिकाले मुख्य चाडपर्वको समयमा सरोकारवाला संग समन्वयमा बजार अनुगमन गरि म्याद गुज्रिएका र कमसल सामानहरु जफद गरि नष्ट गर्ने गरेको छ ।

कृषि उत्पादन

३.२० कालीगण्डकी गाउँपालिकाले कृषिमा नागरिकहरुलाई आकर्षित गराई बाँझो जमिनको सदुपयोग गर्न विभिन्न आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दै आएकोछ । व्यवसायिक फूल खेती, नमुना ड्रागन फल खेती, कागती मिसन कार्यक्रम, ताजा तरकारी, हाइटेक नर्सरी जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन भएका छन् भने ५ वटा ठूला लिफ्टिङ आयोजनाहरु संचालनमा रहेकाछन् ।

३.२१ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा कृषि क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या ८५.० प्रतिशत रहेको छ । कृषि क्षेत्रमा भएका उपलब्धीहरुमा पूर्वाधार तथा संरचनागत सुधार, र उत्पादन तथा आय क्षेत्रसँग भएका सुधार रहेका छन् । गत वर्ष र चालु आर्थिक वर्षमा गरी १५ मे.ट. फूल उत्पादन, ४९ मे.ट कागती उत्पादन भएको छ।

३.२२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा कृषिमा आधुनिक यान्त्रिकरण अवलम्वन गरेका कृषकको संख्या २० प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म १० प्रतिशतले वृद्धि भई ३० प्रतिशत पुगेको छ । व्यावसायिक कृषि फर्मको संख्या गत आर्थिक वर्षमा ७०

रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा बढेर ८० पुगेको छ । आधुनिक कृषि प्रणालीमा दक्षता प्राप्त गरेका कृषकको संख्या चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ५० प्रतिशत पुगेकोछ । माटोको गुणस्तर परीक्षण गराउने घरधुरीको संख्या गत आर्थिक वर्षमा २० रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षमा २५ पुगेको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

३.२३ चालु आर्थिक वर्षको २०८० साल भाद्र देखि कार्तिक महिनामा गाउँपालिका भित्रका ७ वटा वडामा हिउदे तरकारी बाली अन्तर्गत काउली, बन्दा,ब्रोकाउलीको नर्सरी स्थापना गरी करीव १ लाख ५० हजार बेर्ना वितरण गरिएको छ । त्यसैगरि, फाल्गुनदेखि बैशाख सम्ममा २० हजार लहरे तरकारी बालीका बेर्ना वितरण गरिएको छ । हिउँदे तरकारी तथा लहरे तरकारी बालीका बेर्ना बितरणबाट करीव ७०० घरधुरी लाभान्वित भएका छन् ।

३.२४ चालु आर्थिक वर्षमा ४१५ कृषकलाई ५० प्रतिशत अनुदानमा ५८०० किलोग्राम गौतम जातको गहुँको बिउ वितरण गरिएको छ । त्यसैगरि, ७५० कृषक परिवारलाई ५ हजार किलो मकैको विउ ५० प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिएकोछ । साथै, वडा नं ५ मा २४ क्विन्टल,वडा नं. ७ मा ३४ क्विन्टल आलुको बिउ वितरण गरिएकोछ ।

पशुपालन

३.२५ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा कृषिलाई सहायक वा मुख्य पेशा बनाएका नागरिकहरुले कम्तिमा एक वटा भैसी पालन गरी दुध उत्पादन गरेका छन् । बजार क्षेत्रका केही

घर बाहेक सबै घर परिवारहरुले घरसँगै गोठ, खोर निर्माण गरी गाई, भैसी, बाख्रा, कुखुरा, बंगुर पालन गरी पारिवारिक उपभोगमा केही महिनासम्मलाई पुग्ने उत्पादन हुने गरेकोछ । व्यावसायिक रुपमा दुध उत्पादन गर्ने ३ वटा फर्महरु रहेका छन् । गाई भैसीबाट दैनिक सरदर ३,००० लिटर दूध उत्पादन हुने गरेकोछ।

३.२६ "हेफर"सँग साझेदारीमा २२ वटा विभिन्न कृषि र पशुपालन सम्बन्धि क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका छन् । गत आर्थिक वर्ष देखि चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्ममा २५९ वटा बाख्रा, १७० वटा बंगुर, ३० वटा गाई/भैसी वितरण भएका छन्।त्यसैगरि, १७४ वटा खोर निर्माण तथा भकारो सुधार, र १५ वटा तौल मेसिन, १५ वटा चाफकटर, २० वटा टनेल, १०४३ घर परिवारलाई तरकारी बिउ वितरण गरिएको छ । साथै, एउटा डेरी उद्योग स्थापना गरिएको छ ।

३.२७ चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ३० वटा गाई भैसीहरुमा कृत्रिम गर्भाधारण गराईएको छ । ३८ वटा पशुपालक समूहहरुले सक्रिय रुपमा तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रममा सहभागि छन् । गाउँपालिकाले हरेक वर्ष घाँसको बिउ र बेर्ना निशुल्क वितरण गर्दै आएको छ । वार्षिक रुपमा घास उत्पादन ११२ मे. टन रहेकोछ । बाख्रापालन फर्म ३६ वटा, बंगुर पालन फर्म २२ वटा, मत्स्य फर्म २ वटालाई अनुदान प्रदान गरिएकोछ ।

४. सामाजिक विकास

स्वास्थ्य सम्बन्धी आधारभूत सुचक

४.१ कालीगण्डकी गाउँपालिकाका नागरिकहरुको सामान्य स्वास्थ्य उपचार निशुल्क गरिएकोछ । नि:शुल्क स्वास्थ्य बीमा, दीर्घ रोगीको नि:शुल्क औषधी वितरण, घातक रोगको लागि आर्थिक सहायता जस्ता कार्यक्रम मार्फत गाउँपालिका नागरिकहरुले स्वास्थ्य सुविधा प्राप्त गरेका छन् । स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी र गुणस्तरीय बनाउन १५ शैयाको अस्पताल, स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, गाउँघर क्लिनिक, खोप केन्द्रहरु सञ्चालन गरिएकोछ ।

४.२ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा दुई वर्ष मुनिका कम तौल हुने बालबालिका संख्या २५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म घटेर ६ प्रतिशत पुगेको छ । प्रोटोकल अनुसार चार पटक पूर्व प्रसूति सेवा प्राप्त गर्ने महिला संख्या ५५.० प्रतिशतबाट वृद्धि भई चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ७३.० प्रतिशत पुगेकोछ । गाउँपालिकालाई २ वर्ष भित्र पोषण मैत्री पालिका घोषणा गर्नको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएकोछ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

स्वास्थ्य सेवा केन्द्र

४.३ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा एक वटा १५ शैयाको अस्तपाल वडा नं. ७ मिर्मीमा सञ्चालनमा रहेको छ । वडा नं १, २, ३ र ६ मा गरी ४ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र २ वटा रहेकाछन् । स्वास्थ्य संस्थामा हाल ४७ जना स्वास्थ्यकर्मी कार्यरत रहेका छन् र महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेविका ३६ जना कार्यरत रहेका छन् । गाँउघर क्लिनिक १३ वटा सञ्चालन रहेका छन् । चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ५ वटा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन भएका छन् । घर घरमा ल्याब कार्यक्रमबाट ५१४६ जना नागरिकहरु लाभान्वित भएका छन् ।

स्वास्थ्य बीमा

४.४ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ देखि कालीगण्डकी गाउँपालिकाले सम्पूर्ण गाउँपालिकाका नागरिकहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य बीमा गर्दै आएको छ । गत आर्थिक वर्षमा ४६७३ घर परिवारको स्वास्थ्य बीमा गरेकामा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्म ४४०० घर परिवारको स्वास्थ्य बीमा गरिएकोछ । बीमितको प्रथम सेवा लिने बिन्दु कालीगण्डकी अस्पताललाई निर्धारण गरिएकोछ ।

खानेपानी

४.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सहकार्यमा खानेपानीका आयोजनाहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । गाउँपालिकाको एक घर एक धाराको नीतिले पूर्णाता पाउने अन्तिम चरणमा रहेकोछ । खानेपानी आयोजना व्यवस्थापनको लागि उपभोक्ता समिति दर्ता र खानेपानीको मुल दर्ता गराउने अभ्यास गरिदै आईएकोछ ।

४.६ आधारभूत तहको खानेपानी ९० प्रतिशत घर परिवारमा उपलब्ध भएको छ । स्वच्छ खानेपानीमा पहुँच हुने परिवारको संख्या ८० प्रतिशत पुगेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा नयाँ र पुराना गरी ३८ वटा खानेपानी योजनाहरु सञ्चालनमा रहेकाछन् । खानेपानी योजनाहरु मध्ये १२ वटा खानेपानी योजना लिफ्टीङ् प्रविधीबाट सञ्चालन गरिकोछ । गाउँपालिकाको कार्यालयमा दर्ता गरी १८ वटा खानेपानी उपभोक्ता समितिले खानेपानीको व्यवस्थापन गर्दै आएकाछन् । खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी राष्ट्रिय वास गुरुयोजना निर्माणको चरणमा रहेकोछ ।

सरसफाई

४.७ कालीगण्डकी गाउँपालिकालाइ खुला दिशमुक्त क्षेत्र घोषणा गरिएको छ । गाउँपालिका क्षेत्रमा १ वटा सार्वजनिक शौचालय रहेको छ । करिब ९९.० प्रतिशत घरधुरीमा शौचालय रहेकोमा ९७.७ प्रतिशत घरधुरीमा सेफ्टीट्याङ्क सहितको शौचालय रहेकोछ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन

४.८ ल्याण्डफिल साइटको निर्माणको लागि कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं ७ मिर्मीमा जग्गा व्यवस्थापन गरी आयोजनाको भौतिक संरचना निर्माणको तयारी भएको थियो । स्थानीय बासिन्दाले पवित्र नदी कालीगण्डकीको किनारामा ल्याण्डफिल बनाउदा नदीको पर्यावरणलाई दूषित बनाई धार्मिक आस्थामा ठेस पुर्याउने हुदाँ उक्त स्थानमा ल्याण्डफिल साइट निर्माण नर्गन आग्रह गरेपछी सो आयोजना हाललाइ स्थगित गरिएको छ ।

युवा तथा खेलकुद

४.९ गाउँपालिकाले युवाहरुको स्वरोजगार, नवप्रवर्तन, स्टारटअप र युवाको माग अनुसार सीप विकास तालिम जस्ता कार्यक्रमरुलाई प्राथमिकता दिएकोछ । खेलकुदका विभिन्न विधामा दक्ष खेलाडी उत्पादन गर्नको लागि हरेक वर्ष कालीगण्डकी खेलकुद महोत्सव तथा अध्यक्ष कप प्रतियोगिता सञ्चालन हुँदै आएको छ । गत आर्थिक वर्षमा ५ वटा विधामा खेल सञ्चालन भएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा ६ वटा विधाका २१ खेल सञ्चालन गराई कुल ६१६ खेलाडी प्रतियोगितामा सहभागि भएका छन् ।

४.९ राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता सम्पन्न भएको र जिल्ला स्तरिय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्डमा मुख्य तथा समूहमा खेलिने खेलहरु महिला तथा पूरुष भलिबल र कपर्दिमा उत्कृष्ट प्रदर्शनका साथ प्रथम स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ।प्रदेश स्तरिय खेलका लागि समेत खेलाडिहरु छनौट हुन सफल भएकाछन् ।

४.१० पालिकामा प्रदेश तथा राष्ट्रिय स्तरमा प्रशिक्षण प्राप्त खेलाडीको संख्या गत आर्थिक वर्षमा ३० रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ३५ पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षमा र चालु आर्थिक वर्षमा खेल प्रशिक्षक संख्या ४ रहेकोछ । खेलको लागि १ वटा कर्भड हल निर्माण भएकोछ ।

महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिक

४.११ घर, परिवार र समाजमा विद्यमान रहेका समस्याहरुको समाधान गरी सामाजिक, आर्थिक, शैक्षिक तथा राजनीतिक रुपले लक्षित वर्गका समूहहरुलाई अग्रसर बनाउन गाउँपालिकाले विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्दै आएको छ । यस्ता कार्यक्रमहरुबाट लैङ्गिक तथा समाजिक विभेद तथा वन्चितिकरणमा परेका नागरिकहरुको आर्थिक,सामाजिक सशक्तिकरण, नेतृत्व तथा क्षमता विकास, सुसुचित तथा हिंसा रहित समाजको निर्माणमा सहयोग पुग्ने अपेक्षा रहेको छ । ३२औ अन्तराष्ट्रिय अपांगता दिवस ,नेतृत्व विकास सम्वन्धी अन्तरर्क्रिया कार्यक्रम, लैगिंक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ ।जसमा विभिन्न समूहहरुद्वारा जनचेतनामूलक नाटक गीत कविता प्रस्तुत गरीएको थियो । साथै, पालिकामा वसोवस गर्ने २०० जना जेष्ठ नागरिकलाई लौरो वितरण गरिएको छ।

४.१२ अन्तराष्ट्रिय नारी दिवसको अवसरमा महिला समुहद्वारा उत्पादित बस्तुहरुको उत्पादन प्रदर्शनी तथा उद्यमी महिलाहरुलाइ सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ। ५७ समुहका उद्यमीद्वारा उत्पादित साम्रगीको प्रदशनी गरी उत्कृष्टलाई पुरस्कृत गरिएको थियो । चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म १९ जनालाई अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण गरिएको छ ।

४.१३ चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म संस्थागत क्षमता विकास तालिम हासिल गरेका महिलाको संख्या ६५६ जना रहेको छ । चालु वर्षमा ५०० जनालाई जेष्ठ नागरिक सहयाक सामाग्री वितरण गरिएकोछ । साथै, २५ जना अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सहायक सामग्री वितरण गरिएको छ ।

व्यक्तिगत घटना दर्ता

४.१४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ अनुसार जन्म दर्ता भएका बालबालिकाको संख्या २७.४ प्रतिशत रहेको छ । गत आर्थिक वर्षमा जन्मदर्ता भएका बालबालिका संख्या ६६० रहेकमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ४२७ रहेको छ । गत आर्थिक वर्षमा व्यक्तिगत घटना दर्ता संख्या १३४९ रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्म ८६६ रहेको छ ।

सामाजिक सुरक्षा

४.१५ व्यक्तिगत घटना दर्ता लाई सहज तुल्याउन घटना दर्ता शिविर सञ्चालन गरिएकोछ । हाल सम्म कुल २१६ जनाले अपाङ्ग परिचय पत्र र ५७ जनाले जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र प्राप्त गरेका छन् ।

४.१६ आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा समाहित जनसंख्या ३ हजार १ सय ९० रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्तसम्ममा ३ हजार २ सय १७ पुगेको छ । सामाजिक सुरक्षामा आवद्ध जनसंख्या गत आर्थिक वर्षमा १७.८ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्ममा १७.९ पुगेको छ । गत आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा खर्च बजेट रु. १२ करोड ३० लाख रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्ममा रु. ९४ लाख ९८ हजार रहेको छ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन

४.१६ कालीगण्डकी गाउँपालिकाले बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा गरी बालमैत्री स्थानीय शासनलाई व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन गर्ने तयारीमा रहेकोछ । सुरुमा वडा स्तरमा घोषणा गर्ने गरी कार्यक्रमको योजना निर्माण गरिएको छ ।

शिक्षा

४.१७ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा कुल विद्यालय संख्या ३८ रहेको छ । जसमध्ये सामुदायिक विद्यालय ३५ रहेको छ भने संस्थागत विद्यालय संख्या ३ रहेको छ । सामुदायिक विद्यालय अन्तरगत आधारभूत विद्यालय (१-५) १९ वटा, आधारभूत (१-८) २ वटा, माध्यमिक (१-१०) ३ वटा, माध्यमिक (१-१२) ८ वटा रहेका छन् । संस्थागत विद्यालय तर्फ आधारभूत ३ वटा रहेका छन् ।

४.१८ विद्यालयमा अध्ययनरत जम्मा विद्यार्थी संख्या ३६०१ रहेको छ ।जसमध्ये, छात्राको संख्या १७१३ र छात्रको संख्या १८८८ रहेका छन। सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत कुल शिक्षकहरु संख्या ११८ जना, बाल शिक्षक ३६ जना, विद्यालय सहयोगी कर्मचारी संख्या ३६ जना र विद्यालय सहायक कर्मचारी ११ जना रहेको छ । कार्यरत शिक्षकहरु मध्ये आधारभूत तह (१-५) ११२ जना, आधारभूत तह (६-८) ४९ जना, माध्यमिक तह (९-१०) ४४ जना र माध्यमिक तह (११-१२) ८ जना रहेका छन् । शैक्षिक क्षेत्रका समग्र सूचकहरुमा सुधार हुँदै गएको छ ।

समस्या तथा चुनौती

४.१९ पर्याप्त र व्यवस्थित भौतिक पूर्वधार निर्माण गर्नु, पर्याप्त दक्ष जनशक्ति व्यवस्था गर्नु, गुणस्तरीय खानेपानीमा सबै नागरिकको पहुँच कायम गर्नु, सभ्य तथा समावेशी सामाजको निर्माण गर्नु र प्रतिस्पर्धी तथा गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच कायम गर्नु मुलभुत चुनौतीका रुपमा रहेका छन् ।

५. पूर्वाधार विकास

भवन आवास तथा बस्ती विकास

५.१ कालीगण्डकी गाउँपालिकाको भू-वर्गिकरण गरिएकोछ । भवन निर्माणमा मापदण्ड तथा आधुनिक प्रविधिको अभ्यास विस्तार हुदै गएकोछ । मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका कार्यालय, विद्यालय तथा स्वास्थ्य भवनहरुको संख्या करिव ८० प्रतिशत पुगेको छ । सुकुम्बासी तथा अव्यववस्थित बसोबासीको ३५ घर परिवार रहेकोछ । यस क्षेत्रमा सुरक्षित घरहरुमा बसोबास गर्ने संख्या ४५ प्रतिशत रहेको छ । हालसम्म १ प्रतिशत भवनको नक्सा पास भएको छ ।

चार्ट ५.१: भवन, आवास तथा बस्ती विकास अवस्था

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

५.२ भू-उपयोग योजनाको काम सुरु गर्ने तयारी भएको छ । दलित बस्ती विकास कार्यक्रम गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडामा सम्पन्न भएकोछ ।

विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

५.३ कालीगण्डकी गाउँपालिका भित्र विद्युतमा पहुँच भएका जनसंख्या सत प्रतिशत रहेको छ । एलपिजी ग्यास आयात विस्थापनको लागि गाउँपालिकाले मापदण्ड पुगेका २९० घर-परिवारलाई इन्डक्सन चुल्हो वितरण गरेको छ । गाउँपालिका भित्र ४७० वटा गोबर ग्यास प्लान्ट सञ्चालनमा रहेका छन् । सडक तथा चोकहरुलाई उज्यालो र सुरक्षित बनाउनको लागि १०० वटा सडक बत्ति, २४ वटा सौर्य सडक बत्ति जडान गरिएकोछ । विद्युत वितरणको लागि प्रयोग हुने काठेपोलको विस्थापन गरिएको छ । २० युनिट सम्म विद्युत उपयोगमा अनुदान प्राप्त गर्ने परिवार संख्या ४७५७ रहेको छ ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

५.४ गाउँपालिकाका सम्पूर्ण वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, विद्यालयहरुमा अप्टिकल फाइबर इन्टरनेट पुगेको छ । सबै भूभागमा नेपाल टेलिकम र एनसेलको मोबाइल सेवा पुगेको छ । इन्टरनेट सेवा उपलब्ध घरपरिवार संख्या बढ्दै गएको छ । गाउँपालिकाको कार्यालयमा सञ्चालित सफ्टवेयर र सूचना व्यवस्थापन प्रणाली संख्या ९ रहेकोछ ।

समस्या तथा चुनौती

५.५ पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा स्रोतको सीमितता हुनु र भू-क्षय जोखिम उच्च रहनु, विकट, छरिएको र अव्यवस्थित वस्ती हुनु गाउँपालिकाका मुख्य चुनौतीका रुपमा रहेका छन् । साथै, विद्युत, मोबाइल तथा इन्टरनेटको गुणस्तरीय पहुँच कायम गर्नु पनि चुनौतीका रुपमा रहेको छ ।

६. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

वातावरण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

६.१ बजार क्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापनका लागि बजार व्यवस्थापन समितिबाट फोहोर संकलन गरिने अभ्यास गरिएको छ । स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने फोहोरलाई छुट्टै संकलन गरी व्यवस्थापन गर्ने अभ्यास रहेको छ । फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून निर्माण गरी कार्यान्वयनमा रहेको छ । सार्वजनिक स्थलमा मागका आधारमा डस्टबिनको व्यवस्था गरिएको छ ।

६.२ ल्याण्डफिल साइटको निर्माणको लागि कालीगण्डकी गाउँपालिका वडा नं ७ मिर्मी स्थित कालीगण्डकीको किनारामा जग्गा व्यवस्थापन गरी आयोजनाको भौतिक संरचनाको निर्माणको तयारी भइरहेको अबस्थामा नदीको पर्यावरणलाई दूषित बनाई धार्मिक आस्थामा ठेस पुर्याउने सक्ने भनि स्थानीय बासिन्दाले उक्त स्थानमा ल्याण्डफिल साइट निर्माण नर्गन आग्रह गरेपछी सो आयोजना स्थगित भएको छ । वातावरणमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्ने गरी कार्ययोजना निर्माणको तयारी गरिएको छ ।

विपद् व्यवस्थापन

६.३ गाउँपालिका क्षेत्रमा प्रमुख विपद्को रुपमा जल उत्पन्न प्रकोप, भूकम्प, आगलागी, हावाहुरी र महामारी रहेका छन् । गाउँपालिकाले स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थापन सहित वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन शाखा स्थापना भएको छ । विपद ब्यबस्थापनको लागि अन्तर-सरकार, सुरक्षा निकाय, गैरसरकारी संस्था र निजी क्षेत्रबाट समेत सहकार्य भएको छ ।

६.४ गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र रहेको जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्साङ्कन गरी सोही बमोजिम कार्यक्रम तयार गरी विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई प्रभावकारीरुपमा अगाडी बढाउने नीति लिएको छ । विपद् व्यवस्थापनका लागि आबश्यक सामाग्री जैपते प्रहरी चौकी र विर्घा प्रहरी चौकीमा भण्डारण गरिएकोछ ।

६.५ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को चैत मसान्त सम्ममा आगलागी प्रभावित ७ घर परिवारले सहयोग तथा राहात प्राप्त गरेका छन् । विपद्का कारण (आगलागीबाट) चालु आर्थिक वर्षको चैत मसान्त सम्ममा कुनै पनि मानविय क्षति तथा विस्थापन भएको छैन ।

हरियाली तथा जैविक विविधता संरक्षण

६.६ गाउँपालिका भित्र करिब ३० प्रतिशत भूभाग वन तथा झाडी क्षेत्रले ओगटेको छ । पालिका कुल ९ वटा सामुदायिक वन रहेका छन् । वन तथा झाडी क्षेत्रमा २५३ जातका बोटविरुवाहरु, १२० प्रजातीका चराहरु, १४८ प्रकारका जडिबुटीहरु र ४३ जातका जनावरहरु रहेका छन्। पार्क तथा पोखरीको संरक्षण तथा पुन:निर्माण गरिएको छ । विगत वर्षहरुमा ३७००० फलफुल र घास प्रजातीका विरुवा रोपिएकोमा चालु आर्थिक वर्षमा १५०० शित्तल चिनीका विरुवा रोपिएको छ ।

७. सुशासन तथा संस्थागत विकास

वडा कार्यालय

७.१ कालीगण्डकी गाउँपालिकामा कुल ७ वटा वडा रहेका छन् । सबै वडा कार्यालय भएको स्थानमा सडकको पहुँच र सञ्चार तथा विद्युत सेवा उपलब्ध रहेको छ । गाउँपालिकाको केन्द्रबाट सबै वडा कार्यालयसम्म पुग्नका लागि पक्की सडक बिस्तार भएको छ । सबै वडा कार्यालयको आफ्नो पक्की भवन रहेको छ ।

स्थानीय तहको जनशक्ति विवरण

७.२ गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय, शाखा, उपशाखा, इकाई र परियोजना/ कार्यक्रममा अन्तर्गत कार्यरत कर्मचारीहरुको कुल संख्या ९० रहेको छ । जसमध्ये शाखा, उपशाखा, इकाई र परियोजना/ कार्यक्रममा कार्यरत कर्मचारीको संख्या ४५ जना, स्वास्थ्य शाखा मातहतका कर्मचारी संख्या २६ जना, सेवा करार कर्मचारी २५ जना र वडामा कार्यरत कर्मचारी १९ जना रहेको छ ।

७.३ गत चालु आर्थिक बर्षको चैत्र सम्म गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा १०१ कर्मचारि कार्यरत रहेको छन् । जसमध्ये, क्षमतामूलक तालिम हासिल गरेका जनशक्ति ५५ रहेका छन्।

स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्व-मूल्याङ्कन नतिजा

७.४ स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्व-मूल्याङ्कनको नतीजाको सूचकगत विवरण बनाई संकलन गर्ने गरिएको छ। गत आर्थिक बर्षमा स्थानीय तहको संस्थागत क्षमतमा स्व-मूल्याङ्कनको प्राप्ताङ्क ६८.७ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षमा सुधार भई ९६.१ पुगेको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

वित्तिय सुशासन

७.५ चालु आर्थिक बर्षमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयारी गरी आगामी आर्थिक वर्षदेखि लागू गर्ने योजना रहेको छ । गत आर्थिक बर्षमा वार्षिक कारोबारको तुलनामा बेरुजु १.७८ प्रतिशत रहेकोम चालु आर्थिक बर्षमा ०.१० प्रतिशतमा झरेकोछ । आर्थिक बर्ष २०७८/७९ सम्म कायम भएको कुल बेरुजुमा चालु आर्थिक बर्षमा ४ प्रतिशत सम्परीक्षण गरिएकोछ । वि.स. २०८१ सालको महालेखापरीक्षकको प्रतिवेदन अनुसार हालसम्म यस गाउँपालिकाको कुल बेरुजु रकम २ करोड ७७ लाख रहेको छ । गत आर्थिक बर्षमा वित्तीय जोखिम औषत ८३.५ प्रतिशत रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षमा ७४.५ प्रतिशत रहेको छ ।

सामाजिक परीक्षण, जाँचपास तथा फरफारक

७.६ गाउँपालिकामा सामाजिक परीक्षणको अभ्यास भएको छैन । गत आर्थिक वर्षसम्म सम्पन्न भएका सबै आयोजनाको जाँचपास फरफारक भएको र चालु आर्थिक बर्षमा सम्पन्न आयोजनाको जाँचपास फरफारक हुन बाँकी रहेको छ ।

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

स्थानीय ऐन तथा कानूनहरुको विवरण

७.७ गाउँपालिकाबाट तर्जूमा भइ स्वीकृत भएका नीति, कानून र कार्यविधि संख्या गत आर्थिक बर्षसम्मा ५२ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षको चैत मसान्त सम्ममा ५९ पुगेको छ । जसमध्ये गत आर्थिक बर्षसम्ममा ऐनको संख्या १६ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षको चैत मसान्त सम्ममा १८ पुगेको छ । नियम तथा विनियम संख्या गत आर्थिक बर्षसम्ममा ३ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षको चैत मसान्त सम्ममा ४ पुगेको छ । निर्देशिका, कार्यविधी र मापदण्ड संख्या गत आर्थिक बर्ष सम्ममा २३ रहेकोमा चालु आर्थिक बर्षको चैत मसान्त सम्ममा २९ पुगेको छ ।

स्थानीय प्रकाशनको विवरण

७.८ वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, नीति, ऐन, तथा कानूनलाई वेवसाइट मार्फत प्रकाशन गरिएको छ ।

तालिकाहरु

तालिका २.१: स्थानीय आय विवरण

सि.न.	राजश्व शीर्षक	आर्थिक बर्ष २०८०/८१ को अनुमान(रू.)	आर्थिक बर्ष २०८०/८१ चैत मसान्त सम्म प्राप्ती (रु.)
१	सम्पत्ती कर	०	१७९२८६
२	भुमिकर/मालपोत	८२४०००	९४२०८८
३	घरवहाल कर	३८३०००	२८३२५७
४	सवारी साधन कर (साना सवारी)		१२५२५०
५	अन्य कर		२२५२००
६	कृषि उत्पादनको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	५१५०००	१३९५९०
७	अन्य स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	३३५००००	०
८	अन्य सेवा शुल्क तथा बिक्री		१३८४२०
९	सरकारी सम्पतीको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	३१००००	०
१०	परीक्षा शुल्क	६४०००	३२४००
११	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	३१००००	१८०८००
१२	नक्सापास दस्तुर	१५४०००	३३९५०
१३	सिफारिश दस्तुर	१५२००००	९३२८३०
१४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	३१००००	२३८००१
१५	नाता प्रमाणित दस्तुर	१५४०००	९२०५०
१६	अन्य दस्तुर	३०९०००	१३९५७३
१७	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१५४०००	३६७५०
१८	अन्य क्षेत्रको आय	४१२०००	४३३०
१९	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	४१२०००	१७११८२०

२०	धरौटी सदरस्याहा	२५००००	
२१	अन्य राजस्व	४१२०००	१२३५०
२२	व्यवसाय कर	२५७०००	२५६७६५
२३	बेरूजू	५०००००	९०२८९६
जम्मा		**१०६०००००	६६०७६०७**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.२ कालिगणडकी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानीक विवरण

क्र. सं.	आर्थिक वर्ष	आन्तरिक आम्दानी (रु.)
१	२०७४/७५	४६७३१६२
२	२०७५/७६	६७०४२२३
३	२०७६/७७	७६९४०१६
४	२०७७/७८	७२६५५०४
५	२०७८/७९	६६६७६०१
६	२०७९/८०	८६०१७४८
७	२०८०/८१*	६६०८८०६

* २०८० चैत्र मसान्तसम्म

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.३: राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त आयको विवरण

सि.न.	राजश्व शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को अनुमान(रु.)	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को वास्तविक आय (रु.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१को अनुमान (रु.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ चैत सम्मको वास्तविक आय(रु.)
१.	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	४०००००	३६०१७५	४०००००	५३६३२७
२.	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिबृद्धि कर	५५४४५६००	४५५२१६३९	४६५६८१६०	३०३४०५४६
३.	बाँडफाँड भई प्राप्त हुने अन्तःशुल्क	२३७६२४००	१६९१९०९७	३१०४५४४०	१५१५८८७०
४.	बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	४८८४०००	५०४१९५७	५४२७०००	४५२०३३४
५.	बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	७०००००			
	जम्मा	**८५१९२०००**	**६७८४२८६८**	**८३४४०६००**	**५०५५६०७७**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.४: रोयल्टी बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम

सि.न.	राजश्व शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को अनुमान (रु.)	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को वास्तविक आय (रु.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को अनुमान (रू.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ चैत सम्मको वास्तविक आय(रु.)
१.	बाँडफाँड भई प्राप्त विद्युत सम्बन्धी रोयल्टी	५०००००००	४९१२४३०९	५०००००००	५२८९०५२७
२.	बाँडफाँड भई प्राप्त वन रोयल्टी	०	०	०	७९२८

	जम्मा	५०००००००	४९१२४३०९	५०००००००	५२८९८४५५

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.५: नेपाल सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अवस्था

सि.न.	राजश्व शीर्षक	आ.व २०७९/८० को संसोधित अनुमान(रु.)	आ.व २०७९/८० को वास्तविक आय(रु.)	२०८०/८१ को अनुमान(रु.)	२०८०/८१ चैत सम्मको वास्तविक आय(रु.)
१.	समानिकरण अनुदान	१०९३०००००	१०११०२५००	९६५०००००	५३७५०५००
२.	शसर्त अनुदान चालु	२१७४१८०००	१९५२५८५५०	२०६२०००००	१३६९२७३२०
३.	शसर्त अनुदान पुँजीगत	५६३३१६६२	४९१२३४७१	१०९०००००	५४३६६००
४.	विषेश अनुदान पुँजीगत	२०००००००	१९६२८२३२	५००००००	०
५.	विषेश अनुदान चालु	०	०	१०००००००	२००००००
६.	समपुरक अनुदान पुँजीगत	२०००००००	२०००००००	२५००००००	१२५६६१७५
	कुल आय	**४२३०४९६६२**	**३८५११२७५३**	**३५३६००००० ०**	**२१०६८०५९५**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.६: गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय हस्तान्तरणको अवस्था

सि.न.	राजश्व शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को संसोधित अनुमान(रु.)	आर्थिक वर्ष २०७९/ ८० को वास्तविक आय(रु.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१को अनुमान(रु.)	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ चैत मसान्तसम्मको वास्तविक आय(रु.)
१.	समानिकरण अनुदान	१२१९९०००	१०६७४१२५	१२२३८०००	९१७८५००
२.	विशेष अनुदान पुँजीगत	५००००००	५००००००	५००००००	२५०००००
३.	समपुरक अनुदान	१२६५९०००	१२६५९०००	६००००००	३००००००
	कुल आय	**२९८५८०००**	**२८३३३१२५**	**२३२३८०००**	**१४६७८५००**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.७: चालु खर्चको अवस्था

शीर्षक नं	शीर्षक	आर्थिक वर्ष.२०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
		अनुमान खर्च (रु.)	यथार्थ खर्च (रु.)	अनुमान खर्ड (रु.)	चैत मसान्तसम्मको खर्च (रु.)
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१६१३०००००	१४३८६५१३	३५६०००००	२५०२००१९
२११२१	पोशाक	७०००००	६६००००	८०००००	५७३०००
२११२२	खाद्यान्न	०	०	५००००	४९२००
२११२३	औषधीउपचार खर्च	०	०	२०००००	०

शीर्षक नं	शीर्षक	आर्थिक वर्ष.२०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
		अनुमान खर्च (रु.)	यथार्थ खर्च (रु.)	अनुमान खर्ड (रु.)	चैत मसान्तसम्मको खर्च (रु.)
२११३२	महंगी भत्ता	७०००००	६१४०००	९०००००	५०६०००
२११३३	फिल्ड भत्ता	२०००००	१५७१५५	०	०
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	३००००००	२०३३६५०	५०००००	१६६५००
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१००००००	१००००००	१२०००००	१६९७२३
२११३९	अन्य भत्ता	५००००	५००००	४५००००	०
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	०	०	२५०००००	०
२११४२	पदाधिकारीअन्य सुबिधा	१०८१५०००	८६७८८००	९००००००	६३१२१००
२१२१४	कर्मचारी कल्याण कोष	१००००००	०	१००००००	०
२१२१९	अन्य सामाजिक सुरक्षा खर्च			१६०००००	१५२९२०
२२१११	पानी तथा बिजुली	१००००००	४१७२९६	१००००००	२५९६७९
२२११२	संचार महसुल	१३०००००	१०६८०७७	१२०००००	७१८२१
२२११३	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	०	०	१२०००००	८२४९५
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	४३९७०००	४२८४२७९	५००००००	२५८९९४६
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	१९०८०००	१८९४९०९	२००००००	१४६०३४०
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	८०००००	३९९४५०	८०००००	२६१९१२
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	८०००००	६६२०२७	८०००००	१३६०००

शीर्षक नं	शीर्षक	आर्थिक वर्ष.२०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
		अनुमान खर्च (रु.)	यथार्थ खर्च (रु.)	अनुमान खर्ड (रु.)	चैत मसान्तसम्मको खर्च (रु.)
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	२०००००	१४४९८७	२०००००	६०५५०
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	२३२६०००	२२६९१२७	२५०००००	३३९७९५
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च				
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२५०००००	२४९९२२४	१८०००००	९७३१९३
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	१०००००	१०००००	१०००००	०
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	१६३६०००	९१९६२५	२००००००	४५०००
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	३०००००	२४२३००	८०००००	०
२२४१३	करार सेवा शुल्क	१७४५८०००	१२६२९३७२	१४००००००	८०८०३२४
२२४१४	सरसफाईसेवा शुल्क	३०००००	१६७३६०	५०००००	२१८९२०
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	८०००००	८०००००	७३७६५४	५६०३६०
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	२४०००००	१०९६६४९	१५०००००	५६५००
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	६२५००००	३०६९५१८	१३६५०००	१८६२५०
२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	१८४५४५५४	९८०१०१९	३१०१०००	१२५५४३०

शीर्षक नं	शीर्षक	आर्थिक वर्ष.२०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
		अनुमान खर्च (रु.)	यथार्थ खर्च (रु.)	अनुमान खर्ड (रु.)	चैत मसान्तसम्मको खर्च (रु.)
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	१९२७५०००	१२९४६०२५	१०३२५१००	६३०८३६५
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च			११७७०००	३५१४९६
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	७०००००	०	८५९०००	०
२२६१२	भ्रमण खर्च	१५०००००	१५०००००	१५०००००	८४११००
२२६१९	अन्य भ्रमण खर्च	२०००००	३५३५०	११०००००	२८४०००
२२७११	विविध खर्च	१५०००००	१४०८७९५	१५०००००	५१८०४५
२२७२१	सभा सञ्चालन खर्च	१२०००००	१२०००००	१२०००००	३०९०००
२५३११	शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	११२५०००	३६००००	२२८८८०००	११२२५२९६
२५३१२	स्वास्थ संस्थाहरूलाई सहायता	१००००००	७२४२२२	३६१५०००	११४५२५०
२५३१४	धार्मिक तथा सांस्कृतिक संस्था सहायता			५००००	०
२५३१५	अन्य सस्था सहायता	६०००००	५४७५६८	२२५००००	९८८५००
२६३११	स्थानीय तह निःशर्त चालु अनुदान			१०००००	९८५००
२६३१२	स्थानीय तहलाइ सःशर्त चालु अनुदान	६२२०००	६०१७०५	०	०
२६३३२	सशर्त अनुदान (चालु)	६६६७१०००	४८७६५०९४	१७६५१८०००	११९३१२१२९

शीर्षक नं	शीर्षक	आर्थिक वर्ष.२०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
		अनुमान खर्च (रु.)	यथार्थ खर्च (रु.)	अनुमान खर्ड (रु.)	चैत मसान्तसम्मको खर्च (रु.)
२६४१२	सरकारीनिकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरूलाई सशर्त चालु अनुदान	७५०००००	६२६६९५८	१४०००००	७०१७३५
२६४१३	अन्य संस्थालाई सःशर्त चालु अनुदान	१४९६४५०००	१४५४६०७७१	१४२०००००	८४३९८७२
२७१११	सामाजिक सुरक्षा	२४५०००००	१८६४४३६५	३३६००००	४९९१००
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	१८०००००	१६८८४००	२८५०००००	१५१४७११०
२७२११	छात्रवृत्ति	७०००००	५२५०००	११३९०००	५१४३००
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	३४५००००	२३८०६०४	२००००००	१२७९९७३
२७२१३	औषधीखरिद खर्च			२५०००००	१५०००००
२७२१९	अन्य सामाजिक सहायता	०	०		
२८१४२	घरभाडा	६६३०००	६४०५००	३५०००००	१९८७१७८
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	२०००००	०	३०००००	६३०००
२८१४९	अन्य भाडा	१०००००	६६८००	२०००००	०
२८२१९	अन्य फिर्ता	३०००००	०	१०००००	०
	जम्मा	**३७९७७५५५४**	**३१३८०७४९४**	**३७४६८४७५४**	**२२११०१९२६**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका २.८: पुँजीगत खर्चको अवस्था

खर्च शीर्षक	आर्थिक वर्ष. २०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
	अनुमान(रु.)	खर्च(रु.)	अनुमान(रु.)	चैत मसान्त सम्मको वास्तविक खर्च(रु.)
३११११ आवासीय भवन निर्माण/खरिद	३५०००००	१४५५००	३०००००	०
३१११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	३००६९०००	२८६०१८७८	८३५००००	८२४०००
३१११३ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	७१७५०००	५९२१२६७	८३५०००	६२२५००
३११२१ सवारी साधन	१००००००	२७९८००	०	०
३१११४ जग्गा विकास कार्य			४०००००	०
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	१०४२५०००	८२४९६६०	४०५००००	२१२८३३०
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	५३६५०००	४४४९०००	२९२५०००	३१५२५८
३११३२ अनुसन्धान तथा विकास सम्बन्धी खर्च	५५०००००	२३५२०९४	०	०
३११३४ कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	३०००००	१६१३०१	१२०००००	०
३११३५ पूँजीगत परामर्श खर्च	५०००००	४९७९४५	२१५००००	४८५००
३११४१ सुरक्षा प्रणाली तथा उपकरण प्राप्ति खर्च	३००००००	१९८०१६८	२००००००	०
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	१३५६९००००	९७९३७३९९	१२१९३७३००	५०४७९९९६
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	८०००००	८०००००	८०००००	०
३११५४ तटबन्ध तथा बाँधनिर्माण	२१५००००	२०८०४८१	१६५००००	७२७०००

खर्च शीर्षक	आर्थिक वर्ष. २०७९/८०		आर्थिक वर्ष २०८०/८१	
	अनुमान(रु.)	खर्च(रु.)	अनुमान(रु.)	चैत मसान्त सम्मको वास्तविक खर्च(रु.)
३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण	२३४३५०००	२२१६७००३	१९३९००००	६१६६१५०
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	१९०७५०००	१४७२०४८४	६७५००००	२०७४८२०
३११५७ वन तथा वातावरण संरक्षण	८५००००	३३५१४९	६५००००	१४५०००
३११५८ सरसफाई संरचना निर्माण	१९०००००	१४३२०७५	२०००००	१९००००
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	६८५९६६६२	५४४६६७७४	४८०११४४६	१३५०८०६९
३११६१ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	१००००००	८१९२६०	७७५०००	२६६४००
३११७१ पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१२०००००	०	४५००००	४३५०००
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	०	०	९५०००	०
३१४११ जग्गाप्राप्ति खर्च	१४३५०००	८३०७२९	१३०००००	१०००००
जम्मा	**३१९८१५६६२**	**२४८२२७९६७**	**२२४२१८७४६**	**७८०३१०२३**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ३.१: स्थानीय सडक पूर्वाधारको अवस्था

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त सम्म
सडक घनत्व (प्रति वर्गकिमि)	अंक	२.९८	३.९८
कालोपत्रे सडक	कि.मि	६६	६८

ग्राभेल सडक	कि.मि	२४	२८
धुले सडक	कि.मि	१४०	१४४
३० मिनेटको दूरीमा यातायातमा पहुँच भएका जनसंख्या	प्रतिशत	१००	१००
झोलुङ्गे पुल	संख्या	९	९

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ३.२: कृषि क्षेत्रको अवस्था

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्ष को चैत्र मसान्त सम्म
कृषिमा आधुनिक यान्त्रिकरण अवलम्वन कृषक	प्रतिशत	२०	३०
व्यावसायिक कृषि फर्म	संख्या	७०	८०
आधुनिक कृषि प्रणालीमा दक्षता प्राप्त गरेका कृषक	प्रतिशत	४०	५०
उत्पादनले ६ महिना भन्दा बढी पुग्ने परिवार संख्या	प्रतिशत	७०	६५
कृषि पेशामा संलग्न जनसंख्या	प्रतिशत	८८	८५
माटोको गुणस्तर परीक्षण गराउने घरधुरी	संख्या	२०	२५
पकेट क्षेत्र निर्धारण क्षेत्र	संख्या	३	३
कृषक समूहमा आवद्ध कृषक	संख्या	२५००	२५००
फूल उत्पादन	मे.ट.	५	१०
ड्रागन फ्रुट उत्पादन	कि.ग्रा.	१००	३००
फूल बिक्रीबाट आम्दानी	रु लाखमा	१८	३२
कागती उत्पादन	मे.ट.	१९	३०

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ३.३: पशुपालन क्षेत्रको अवस्था

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त सम्म
दैनिक सरदर दूध उत्पादन	लिटर	३०००	३०००
डेरी उद्योग	संख्या	०	०
दूध संकलन केन्द्र	संख्या	०	०
मासु उत्पादन वार्षिक	मे. टन	१५	१५.०५
गोठ सुधार भएका पशुपालक कृषक	संख्या	३६०	३८१
पशुपालक समुह	संख्या	३१	३८
वार्षिक सेक्स सिमेन मार्फत कृत्रिम गर्भाधान	संख्या	५०	३०
कृत्रिम गर्भाधान सफलता	प्रतिशत	४१	४५
तालिम प्राप्त पशुसेवा प्राविधिक परिचालन	संख्या	२	४
वार्षिक घाँस उत्पादन	मे. टन	१०५	११२
गाई भैसी पालन फर्म	संख्या	३	३
बाख्रापालन फर्म	संख्या	३५	३६
बंगुर फर्म	संख्या	२०	२२
मत्ष्य फर्म	संख्या	२	२

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ४.१: स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रका सूचकहरु

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त सम्म
दुई वर्ष मुनिका कम तौल हुने बालबालिका संख्या	प्रतिशत	२५	६
पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकामा स्वासप्रस्वास संक्रमण दर	प्रति हजार	५२७	३३०
पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकामा न्युमोनिया संक्रमण दर	प्रति हजार	४२	४३
पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकामा झाडापखला संक्रमण दर	प्रति हजार	६५	५४

परिवार नियोजनको आधुनिक साधन प्रयोगकर्ता दर	प्रतिशत	३४	३२
प्रोटोकल अनुसार चार पटक पूर्वप्रसुती सेवा प्राप्त गर्ने महिला संख्या	प्रतिशत	५५	७३
गर्भवती अवस्थामा १८० चक्की आईरन खाने महिला	प्रतिशत	६१	६२
सुत्केरी पछिको ४५ दिनसम्म आईरन चक्की खाने महिला संख्या	प्रतिशत	१००	१००
घरमै सुत्केरी हुने महिलाको संख्या	प्रतिशत	०	०
Penta भ्याक्सिनको तीन मात्रा लगाउने बच्चाहरुको संख्या	प्रतिशत	९७	१०४
राष्ट्रिय खोप कार्यक्रममा समावेश गरिएका सबै खोपहरुद्वारा समेटिएका बालबालिका संख्या	प्रतिशत		
गर्भवती महिलाले TD2nd र TD2+ खोप लगाउनेको संख्या	प्रतिशत	६७	४२
क्षयरोग संक्रमण दर प्रति लाखमा	संख्या	७७	५३
संस्थागत सुत्केरी संख्या	जना	२१	१६

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ४.२: खेल क्षेत्रको अवस्था

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्ष को चैत्र मसान्त सम्म
प्रदेश/ राष्ट्रिय स्तरीय प्रशिक्षण प्राप्त खेलाडी संख्या	संख्या	३०	३५
खेल प्रशिक्षक	संख्या	४	४
गाउँपालिकामा आयोजना हुने वार्षिक खेल संख्या	संख्या	१७	१७
खेल मैदान संख्या	संख्या	८	८

कभर्ड हल संख्या	संख्या	१	१

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ४.३: शिक्षा क्षेत्रका मुख्य सूचकहरु

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्ष.को चैत्र मसान्त सम्म
साक्षरता दर	प्रतिशत	७६.३	७७
प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र /पूर्व प्रा वि भर्ना दर	प्रतिशत	९७	९८
कक्षा १ को नव प्रवेशी मध्ये पूर्व प्राथमिक शिक्षा अनुभव	प्रतिशत	९९	९९
खुद भर्ना दर आधारभूत तह	प्रतिशत	९६.५	९७.२
खुद भर्ना दर माध्यमिक तह	प्रतिशत	७५	७८.२
टिकाउ दर — आधारभूत तह	प्रतिशत	८२.२	८४.४
टिकाउ दर — माध्यमिक तह	प्रतिशत	७२.५	७३
विद्यालय छाडने दर—आधारभूत तह	प्रतिशत	२.५	२.१
विद्यालय छाडने दर—माध्यमिक तह	प्रतिशत	१०.१	१०
बाल कक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालय संस्थागत	संख्या	३	४
बाल कक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालय सामुदायिक	संख्या	३२	३२
समुदायमा आधारित बाल विकास केन्द्र	संख्या	३	३
पेशागत प्रशिक्षण प्राप्त शिक्षक— आधारभूत तह	प्रतिशत	९०	९१
पेशागत प्रशिक्षण प्राप्त शिक्षक— माध्यमिक तह	औषत	८७	८८
कक्षा ८ को सिकाई उपलब्धी—समग्र	औषत	५०.७	५६.५

कक्षा ८ को सिकाई उपलब्धी—अंग्रेजी	औषत	४४.७	४३.२
कक्षा ८ को सिकाई उपलब्धी—गणित	औषत	४०.२	४२.७
कक्षा ८ को सिकाई उपलब्धी—विज्ञान	औषत	५१.३	५३
कक्षा ८ को सिकाई उपलब्धी—नेपाली	औषत	५६	५७
माध्यमिक तह (कक्षा ९—१२) औषत जिपिए	जिपिए	२.८	२.८
खानेपानी सरसफाई र स्वच्छता सुविधा उपलब्ध भएको विद्यालय	प्रतिशत	८०	८०
अपांगमैत्री विद्यालयहरू	प्रतिशत	५	५
शिक्षक विद्यार्थी अनुपात आधारभूत (१ देखि ५) सामुदायिक	अंक	१८	१९
शिक्षक विद्यार्थी अनुपात आधारभूत (१ देखि ८) सामुदायिक	अंक	१९	२०
शिक्षक विद्यार्थी अनुपात माध्यमिक (९ देखि १२) सामुदायिक	अंक	२०	२१
प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या	संख्या	३५	३५

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ५.१: भवन, आवास तथा बस्ती विकास अवस्था

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्ष को चैत्र मसान्त सम्म
मापदण्ड र भुकम्प प्रतिरोधी प्रविधीअनुसार बनेका आवासिय भवन	प्रतिशत	२०	२५
अवैध जमिनमा बसोबास गर्ने जनसंख्या	संख्या	०	०
निजि आवास भएको जनसंख्या	प्रतिशत	८०	८०
सुरक्षित घरहरुमा बसोबास गर्ने घर परिवार	प्रतिशत	४०	४५

मापदण्ड अनुसार निर्माण भएको विद्यालय तथा सरकारी भवन	प्रतिशत	८०	८०
नक्सापास भएका घर	प्रतिशत	१	१

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ७.१: वडा कार्यालय सम्बन्धी विवरण

वडा नं.		१	२	३	४	५	६	७
वडा कार्यालय केन्द्र रहेको स्थान		*हटिया*	*लसघविंशी*	*वैंघा*	*कट्टी*	*जैंपते*	*छाप*	*मिर्मी*
गत आर्थिक वर्ष सम्मको अवस्था	*भवनको अवस्था*	पक्की	पक्की	नभएको	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की
	सडक पँहुच	पक्की	कच्ची	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की
	विद्युत सुविधा	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको
	खानेपानी	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
	इन्टरनेट	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
	व्याकअप	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
चालु आर्थिक वर्ष चैत सम्मको अवस्था	*भवनको अवस्था*	पक्की	पक्की	निर्माणाधिन	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की
	सडक पँहुच	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की	पक्की
	विद्युत सुविधा	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको	पुगेको
	खानेपानी	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
	इन्टरनेट	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
	व्याकअप	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ७.२: स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन नतिजा

सूचक	आर्थिक वर्ष २०७९/८०	आर्थिक वर्ष २०८०/८१
शासकीय प्रवन्ध	८	८
संगठन तथा प्रशासन	७.५	८
वार्षिक बजेट तथा योजना व्यवस्थापन	७	११
वित्तीय एबम आर्थिक व्यवस्थापन	९	९.२५
सेवा प्रबाह	१३.२५	१४.५
न्यायीक कार्य सम्पादन	३.५	७
भौतिक पूर्वाधार	६.५	९
सामाजिक समावेशीकरण	५.५	९
वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन	५	५.५
सहकार्य र समन्वय	३.५	४
जम्मा	**६८.७५**	**८५.२५**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ७.३: वित्तीय जोखिम मूल्याङ्कनको नतिजा

सूचक	आर्थिक वर्ष २०७९/८०	आर्थिक वर्ष २०८०/८१
योजना, बजेट तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन	१८.५	१६.५
कार्यान्वयन क्षमता तथा व्यवस्थापन	२१।५	२१.५
लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन	१७	१५
अनुगमन, मूल्याकंन तथा लेखा परीक्षण	११.५	७.५

राजस्व व्यवस्थापन	१५	१४
कुल प्राप्ताङ्क	**८३.५**	**७४.५**

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०

तालिका ७.४: स्थानीय ऐन तथा कानूनको विवरण

सूचक	एकाइ	गत आर्थिक वर्ष सम्मको वास्तविक उपलब्धी	चालु आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्त सम्मको उपलब्धी
ऐन	संख्या	१६	१८
नियम तथा विनियम	संख्या	३	४
निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड	संख्या	२३	२९
स्वीकृत नीति, कानून र कार्यविधी	संख्या	५२	५९

स्रोतः कालिगण्डकी गाउँपालिका, २०८०